

dronal a Catalunya i les normes complementàries corresponents a la renovació del Padró Municipal d'Habitants. S'hi estableix que els fulls d'inscripció padronal i els Manuals d'Instrucció han de ser amb text bilingüe, i que aquells inclouran preguntes sobre el coneixement de la llengua catalana, els resultats de les quals, entre d'altres, seran elevats al Consell Executiu. Els models del DOG situen la forma catalana en el lloc preferent i, en el cas que no sigui utilitzats, els municipis han de fer els models propis també en forma bilingüe.

Finalment cal dir que l'Escola d'Administració Pública ha convocat diversos cursos i activitats relacionats amb la llengua.

I.2. ESTAT ESPANYOL

per Joan Ramon SOLÉ I DURANY

Normativa sobre etiquetatges i retolació

Contràriament a la imposició general de l'ús de la «llengua oficial de l'Estat» que trobem en d'altres àmbits, l'Ordre de 19 desembre de 1985 (BOE, núm. 12, de 14 de gener), per la qual s'aprova la instrucció tècnica complementària MIE-AEM-1 del Reglament d' Aparells d'Elevació i Manutenció referent a ascensors electromecànics, estableix, en el seu punt 15.1, que «Totes les plaques, rètols i instruccions de maniobra han de ser clarament legibles i de comprensió fàcil (mitjançant l'ajuda de signes i símbols). Aquests han de ser no esquinçables, de materials duradors, situats ben a la vista i redactats en *la llengua del país on es troba l'ascensor (o, si cal, en diverses llengües)*». Pel que fa a Catalunya, aquesta norma es complementa perfectament amb l'Ordre del Departament d'Indústria i Energia de 18 de febrer de 1986 que reproduïm en la *Crònica* corresponent. Sense ànims de ser titllats de malpensats, ens temem que aquesta norma ha estat feta pensant en l'exportació, però res no impediria de defensar jurídicament que allà on els estatuts d'autonomia parlen de llengua pròpia es tracta d'una expressió equivalent a llengua del país.

Menys respectuós amb les llengües altres que el castellà és el Reial Decret 2706/1985, de 27 de desembre (BOE, núm. 64, de 15 de març de 1986), pel qual es declaren d'obligat compliment les especificacions tècniques dels autòmats programables industrials i llurs perifèrics específics i llur homologació pel Ministeri d'Indústria i Energia. Efectivament en el punt 5.2 de l'Annex d'aquest reglament s'estableix que «les funcions dels comandaments i la identificació dels connectadors, terminals i indicadors s'assenyalarà per

mitjà de rètols normalitzats, segons la norma UNE-20-557-81, o bé per llegendes en llengua castellana, a fi d'impedir interpretacions o manipulacions errònies, que podrien resultar perilloses». També obliga els fabricants a subministrar la documentació sobre els equips en llengua castellana.

Una fita notable en el camp de la normalització, la constitueix el Reial Decret 2707/1985, de 27 de desembre (BOE, núm. 64, de 15 de març de 1986), pel qual es declaren de compliment obligat les especificacions tècniques dels equips teleimpressors, impressores i màquines d'escriure electròniques i llur homologació pel Ministeri d'Indústria i Energia. Inclou, entre els signes que han de figurar en el teclat mínim més accessible d'aquests aparells, els específics del català, com ara la ce trencada, l'apòstrof, els accents agut i greu en les vocals majúscules i minúscules, com també la dièresi a la I i la U i, encara, la ela geminada. Aquesta disposició va entrar en vigor al cap de deu mesos de la seva publicació. Amb tot, el Reial Decret que comentem obliga els fabricants a redactar en castellà la documentació relacionada amb aquests aparells.

També obliga a utilitzar el castellà, en tots els casos en què s'alludeix a l'existència d'algun tipus de documentació, el Reial Decret 1070/1986, de 9 de maig (BOE, núm. 133, de 4 de juny de 1986), pel qual es declaren de compliment obligat les especificacions tècniques dels terminals telefònics i mòdems per a transmissió de dades i llur homologació pel Ministeri d'Indústria i Energia. Pel que fa a les normes de qualitat per a productes alimentaris, totes exigeixen, almenys, l'ús de la «llengua espanyola oficial de l'Estat» en els etiquetatges i retolacions que es prescriuen obligatòriament. Tal imposició, que, recordem-ho, es troba pendent d'un conflicte positiu de competències (v. les *Notes...* del número 3), s'ha anat repetint en les Ordres de 24 de març de 1986 (BOE, núms. 74, 77, 78, 80, 81 i 82, de 27 i 31 de març i 1, 3, 4 i 5 d'abril), per les quals s'aproven les normes de qualitat per als apís, els alls, els porros, els espinacs, els cogombres, els pèsols per desgranar, els enciams, les escaroles i les cols de cabdell, respectivament, destinats al mercat interior.

D'altres disposicions es remetent, pel que fa a normativa sobre etiquetatge, al que prescriu el Reial Decret 2058/1982, de 12 d'agost, pel qual s'aprova la Norma General d'Etiquetatge, Presentació i Publicitat dels Productes Alimenticis Envasats, reglament que també imposa l'ús del castellà. Tal remissió la fan: l'Ordre de 14 gener de 1986 (BOE, 18, de 21 de gener), per la qual s'aprova la norma de qualitat per a carns picades de boví, oví i porquí destinades al mercat interior; el Reial Decret 707/1986, de 7 de març (BOE, núm. 90, de 15 d'abril), pel qual es modifica l'article 19 del Reial Decret 1915/1984, de 26 de setembre, que aprova la Reglamentació Tècnico-Sanitària d'Escorxadors de Conills, Sales d'Especejament, Industrialització, Emmagatzematge, Conservació, Distribució i Comercialització de llurs Carns; i el Reial Decret 708/1986, de 7 de març (BOE, núm. 90, de 15 d'abril), pel qual es modifica l'article 20 del Reial Decret 179/1985, de 6 de febrer, que

aprova la Reglamentació Tècnico-Sanitària d'Escorxadors d'Aus, Sales d'Especejament, Industrialització, Emmagatzematge, Conservació, Distribució i Comercialització de llurs carns.

Com a curiositat fem observar la variada terminologia que utilitzen les disposicions d'abast estatal quan es tracta d'imposar el castellà. Les normes de qualitat per a productes alimentaris hem vist que parlen sempre de «llengua espanyola oficial de l'Estat», a diferència del Ministeri d'Indústria i Energia, que hem fet constar que utilitza la forma «llengua castellana». Una terminologia més preconstitucional és la que utilitza l'Instrument de Rati-ficació (BOE, núm. 124, de 24 de maig de 1986) del Conveni entre Espanya i la República Italiana sobre intercanvi de documentació en matèria de Registre civil i dispensa de legalització de certs documents, fet a Madrid el 10 d'octubre de 1983. En efecte, aquest conveni no vacilla a utilitzar el terme espanyol per a referir-se al castellà.

Ensenyament

Pel que fa a aquest àmbit cal tenir en compte l'Ordre de 15 de gener de 1986 (BOE, núm. 21, de 24 de gener) per la qual s'aproven els models dels títols de Graduat Escolar, Batxillerat i Formació Professional de Primer i Segon Grau, i dels certificats d'Escolaritat, ja que el seu punt 5è. estableix que els títols i els certificats bilingües a què es refereix el punt 8 de l'Ordre de 17 de novembre de 1982 tindran formats i colors idèntics que els aprovats en el punt primer d'aquesta Ordre, per bé que el text anirà redactat en castellà en la part esquerra del document, i en la llengua oficial de la Comunitat Autònoma en la seva part dreta.

Funció pública

El Reial Decret 33/1986, de 10 de gener (BOE, núm. 15, del 17), pel qual s'aprova el Reglament de Règim Disciplinari dels Funcionaris de l'Administració de l'Estat, ratifica l'establert a la Llei 30/1984, de 2 d'agost, de mesures per a la reforma de la funció pública quan diu que tota actuació que comporti discriminació per raó de llengua, comesa pels funcionaris en l'exercici de llurs càrrecs públics, serà una falta disciplinària molt greu (article 6.b del Reial Decret). D'altra banda, l'article 84.4 de la Llei 14/1986, de 25 d'abril (BOE, núm. 102, del 29), General de Sanitat estableix que en les Comunitats Autònomes amb llengua oficial pròpia, en el procés de selecció de personal i de provisió de llocs de treball de l'Administració Sanitària Pública, «es tindrà en compte el coneixement de totes dues llengües oficials per part de l'esmentat personal, en els termes de l'article 19 de la Llei 30/1984». D'acord amb aquest precepte, el Reial Decret 1062/1986, de 26 de

maig (BOE, núm. 132, de 3 de juny), pel qual es regula el sistema de concurs unitari de mèrits i trasllat dels funcionaris de Cossos Sanitaris Locals, estableix, en el seu article 7.4, que «en les convocatòries en què participen Comunitats Autònomes amb diverses llengües oficials, podrà valorar-se el coneixement de la llengua específica, atorgant a aquells qui ho acreditin la puntuació addicional de 12 punts o, si s'escau, exigint als concursants que hi accedeixin el compromís de l'adquisició del seu coneixement». Com s'ha vist en la *Crònica* de Catalunya, aquesta consideració de les llengües oficials ja ha començat a aplicar-se en la convocatòria corresponent.

Toponímia

La Llei 7/1986, de 24 de gener (BOE, núm. 25, del 29), d'Ordenació de la Cartografia, estableix, en el seu article 7.4, que «en el Registre Central de Cartografia s'inscriuran, igualment, les delimitacions territorials establertes i les seves variacions, acordades per les administracions competents. Correspon, així mateix, al Registre Central de Cartografia la formació i conservació del Nomenclàtor Geogràfic Nacional en el qual es registraran les denominacions oficials de les Comunitats Autònomes, les províncies, les illes, els municipis, les entitats de població i formacions geogràfiques, i també les seves variacions, degudament aprovades. Als efectes del paràgraf anterior, la inscripció tindrà caràcter obligatori i serà requisit previ a la inclusió de les esmentades alteracions de línies i denominacions en la cartografia oficial».

D'altra banda, el Reial Decret Legislatiu 781/1986, de 18 d'abril (BOE, núm. 96, del 22), pel qual s'aprova el text refós de les disposicions legals vigents en matèria de Règim Local, estableix el següent:

«Art. 11. 1. L'alteració del nom i la capitalitat dels Municipis podrà dur-se a terme pel Consell de Govern de la Comunitat Autònoma, previ acord de l'Ajuntament i informe de la Diputació Provincial respectiva.

»2. L'acord corporatiu haurà de ser adoptat amb la majoria prevista en l'article 47.2.d de la Llei 7/1985, de 2 d'abril.

»3. De la resolució que adopti el Consell de Govern de la Comunitat Autònoma haurà de donar-se trasllat a l'Administració de l'Estat als efectes previstos en l'article 14.1 de l'esmentada Llei.

»Art. 25. 1. El Territori de la Nació espanyola es divideix en cinquanta províncies amb els límits, denominació i capitals que tenen actualment.

»2. Solament mitjançant Llei aprovada per les Corts Generals pot modificar-se la denominació i capitalitat de les províncies. Qualsevol alteració dels seus límits requerirà Llei Orgànica.»

El Reial Decret 382/1986, de 10 de febrer (BOE, núm. 47, del 24), pel qual es crea, organitza i regula el funcionament del Registre d'Entitats Locals, estableix, en la seva Disposició Addicional, que «d'acord amb el que disposa l'article 14 de la Llei 7/1985, de 2 d'abril, les denominacions dels Municipis de nova creació i els canvis de denominació dels ja existents només tindran caràcter oficial quan, un cop inscrit el nou Municipi o anotada la nova denominació en el Registre, es publiqui en el *Butlletí Oficial de l'Estat*.

»Comunicada al Registre la denominació d'un Municipi de nova creació o el canvi d'una altra ja existent, i un cop practicada la inscripció i la modificació corresponent, sempre que la denominació aprovada no coincideixi o pugui produir confusió amb d'altres ja existents, es procedirà a la immediata notificació de la resolució corresponent a l'òrgan que hagi aprovat la denominació perquè pugui procedir-se a la seva publicació en el *Butlletí Oficial de l'Estat*, als efectes previstos anteriorment, conformement al que disposa l'article 14 de la Llei 7/1985, de 2 d'abril.

»No podrà publicar-se en el *Butlletí Oficial de l'Estat* i, per tant, no adquirirà caràcter oficial cap nova denominació o canvi de denominació que no hagi estat prèviament registrada».

La disposició transcrita del Reial Decret 382/1986 creiem que envaeix clarament la competència exclusiva de la Generalitat en matèria de denominació oficial dels municipis i topònims. D'altra banda es pot constatar que la toponímia oficial catalana és ignorada pel *Butlletí Oficial de l'Estat*. Com a exemples d'aquest menyspreu d'una competència estatutària citem, per exemple, la Resolució de 15 de gener de 1986 (BOE, núm. 22, del 25), de la Subsecretaria, per la qual s'assenyala data d'aixecament de les actes prèvies a l'ocupació de terrenys necessaris per a les obres de RENFE «Renovació de via de Sant Vicenç de Calders a l'Arboç (al BOE hi figuren «San Vicente de Calders» i «Arbós»), en el terme municipal del Vendrell (Tarragona) (al BOE hi figura «Vendrell»)). Més irritant és la lectura de la llista de topònims que apareix en l'Ordre de 27 de febrer de 1986 (BOE, núm. 51, del 28), per la qual s'estableix la reserva de la denominació del «cava» per als vins escumosos de qualitat elaborats pel mètode tradicional a la regió que hom determina.

Altres àmbits

Com a exemple de les situacions estranyes que fa produir el manteniment aferrissat de la preeminència del castellà per part del Govern Central, escau de reproduir la Instrucció de 10 de març de 1986 (BOE, núm. 60, d'11 de març de 1986), de la Junta Electoral Central, sobre votació en el referèndum convocat per Reial Decret 314/1986, de 6 de febrer:

«La Junta Electoral Central, en la seva reunió de 10 de març de 1986, de conformitat amb l'article 18.6 de la Llei Orgànica del Règim Electoral General, ha acordat publicar en el *Bulletí Oficial de l'Estat* la següent INSTRUCCIÓ:

»És vàlid en el referèndum convocat per Reial Decret 214/1986, de 6 de febrer, el vot en el qual l'elector fa constar en el corresponent requadre en blanc de la papereta el "Sí" o el "No" expressats en qualsevol de les llengües espanyoles oficials, a més a més del castellà, en les distintes Comunitats Autònomes.»

El manteniment del castellà en totes les paperetes impreses demostra que aquesta instrucció no és una transigència d'última hora destinada a respectar i complir l'oficialitat de les llengües diferents del castellà, seguint els paràgrafs 2 i 3 de l'article 3 de la Constitució, sinó més aviat un intent *in extremis* d'evitar un cert nombre de vots nuls.

Un exemple més desconcertant d'aquesta intransigència a l'hora d'admetre l'ús de les llengües minoritzades de l'Estat espanyol, fins i tot dintre de l'àmbit de les Comunitats Autònomes i en el mateix sí de les administracions autonòmiques (observeu el nostre subratllat), el constitueix la Llei 11/1986, de 20 de març (BOE, núm. 73, de 26 de març), de Patents. L'última frase subratllada eleva a manifestador de la voluntat autèntica el traductor, en menyspreu de qui realment l'emet. Reproduïm-ne, doncs, els apartats corresponents:

«Article 21. 4. Tant la sol·licitud com els restants documents que hagin de presentar-se davant el Registre de la Propietat Industrial hauran d'estar redactats en castellà i hauran de complir amb els requisits que s'estableixin reglamentàriament.

5. En les Comunitats Autònomes, els documents indicats en l'apartat quatre podran presentar-se *en les oficines de l'Administració Autònoma*, quan tinguin reconeguda la competència corresponent. Aquests documents podran redactar-se en l'idioma oficial de la Comunitat Autònoma, però *han d'anar acompanyats de la corresponent traducció en castellà, que es considerarà autèntica en cas de dubte entre ambdues.*

«Article 29. El sol·licitant que desitgi reivindicar la prioritat d'una sol·licitud anterior haurà de presentar, en la forma i els terminis que reglamentàriament s'estableixin, una declaració de prioritat i una còpia certificada per l'Oficina d'origen de la sol·licitud anterior acompanyada de la seva traducció al castellà, quan aquesta sol·licitud estigui redactada en un altre idioma.»

La Llei General de Sanitat, ja esmentada més amunt, tenint en compte que les diferents llengües oficials —com ja hem vist— hi mereixen una no-

table consideració a l'hora de la selecció del personal sanitari, fa pensar en el respecte a l'idioma del ciutadà quan diu, en el seu article 10, que «tothom té dret, pel que fa a les distintes administracions públiques sanitàries, al respecte a la seva personalitat i dignitat humana i a no ser discriminat, entre d'altres, per raons de tipus social i ideològic. També hom té dret a una informació en termes comprensibles completa i continuada, verbal i escrita, al pacient i als seus parents o persones properes, sobre el seu procés, inclòs el diagnòstic, el pronòstic i les alternatives de tractament».

El Reial Decret Legislatiu 1257/1986, de 13 de juny (BOE, núm. 153, del 27), d'adaptació de la Llei de 27 d'abril de 1946 i de la Llei 3/1980, de 10 de gener, a les normes de la Comunitat Europea, en matèria cinematogràfica, és respectuós amb les diferents llengües oficials de l'Estat espanyol:

«Article 1.2. Les sales d'exhibició cinematogràfica estaran obligades a programar, dins de cada any natural, pel·lícules comunitàries en versió original o doblades de tal manera que, en conclure cada any natural s'hagi observat la següent proporció entre els dos dies d'exhibició d'aquelles i els de pel·lícules de tercers països en versió doblada a qualsevol llengua oficial espanyola: a) Un dia, pel cap baix, de pel·lícula comunitària, per cada dos d'exhibició de pel·lícules de tercers països en versió doblada a qualsevol llengua oficial espanyola. En qualsevol cas es projectarà un mínim de dues pel·lícules comunitàries per cada any natural per tal de complir la regla anterior».

«Article 3.1. 1) Les empreses distribuïdores legalment constituïdes podran distribuir pel·lícules comunitàries lliurement. 2) Igualment les citades empreses tindran dret a l'obtenció d'un màxim de quatre llicències de doblatge de pel·lícules de tercers països a qualsevol llengua oficial espanyola per cada pel·lícula espanyola que acreditin tenir contractada per a llur distribució».

Finalment reproduïm la minuciosa regulació en matèria idiomàtica que estableix el Conveni Internacional de Telecomunicacions fet a Nairobi el 6 de novembre de 1982, publicat al BOE amb ocasió de la seva ratificació per part de l'Estat espanyol:

«Article 16. Idiomes.

119 1. (1) Els idiomes oficials de la Unió són: l'àrab el xinès, l'espanyol, el francès, l'anglès i el rus.

120 (2) Els idiomes de treball de la Unió són: l'espanyol, el francès i l'anglès.

121 (3) En cas de desacord, el text francès farà fe.

122 2. (1) Els documents definitius de les Conferències de Plenipotenciari i de les conferències administratives, les seves actes finals, protocols, resolucions, recomanacions i precís, es redactaran en els idiomes oficials de la Unió, en textos equivalents en la seva forma i en el seu fons.

123 (2) Tots els altres documents d'aquestes conferències es redactaran en els idiomes de treball de la Unió.

124 3. (1) Els documents oficials de servei de la Unió, enumerats en els Reglaments administratius, es publicaran en els sis idiomes oficials.

125 (2) Les proposicions i contribucions presentades per al seu examen en les conferències i reunions dels Comitès consultius internacionals que es presentin en qualsevol dels idiomes oficials es comunicaran als Membres en els idiomes de treball de la Unió.

126 (3) Els altres documents, la distribució general dels quals hagi d'efectuar el Secretari general de conformitat amb les seves atribucions, es redactaran en els tres idiomes de treball.

127 4. (1) En les conferències de la Unió i en les Assemblees plenàries dels Comitès consultius internacionals, en les reunions de les comissions d'estudi incloses en el programa de treball aprovat per una Assemblea plenària i en les reunions del Consell d'Administració, els debats es desenvoluparan amb ajuda d'un sistema eficaç d'interpretació recíproca entre els sis idiomes oficials.

128 (2) En les altres reunions dels Comitès consultius internacionals, els debats es desenvoluparan en els idiomes de treball, sempre que els Membres que desitgin interpretació a un idioma de treball determinat comuniquin amb una antelació mínima de noranta dies la seva intenció de participar en aquestes reunions.

129 (3) Quan tots els participants en una conferència o reunió així ho acordin podrà utilitzar-se en els debats un nombre menor d'idiomes que el mencionat anteriorment.»

«Article 71. Idiomes i dret de vot en les sessions de l'Assemblea Plenària.

417 1. (1) Els idiomes que s'utilitzaran en les sessions de l'Assemblea Plenària són els previstos en els articles 16 i 78.

418 (2) Els documents preparatoris de les comissions d'estudi, els documents i actes de les Assemblees Plenàries i els que publiquin després d'aquestes els Comitès consultius internacionals seran redactats en els tres idiomes de treball de la Unió.»

«Article 78. Idiomes.

601 1. (1) En les conferències de la Unió i en les reunions dels Comitès consultius internacionals i del seu Consell d'Administració podran emprar-se d'altres idiomes diferents dels indicats en els números 120 i 127:

603 a) Quan se solliciti al Secretari general o al Cap de l'òrgan permanent interessat que prengui les mesures adequades per a l'ús oral o escrit d'un idioma addicional o més, sempre que les despeses corresponents siguin sufragades pels Membres que hauran formulat la petició o li hauran donat suport.

604 b) Quan una delegació assegurí, a les seves expenses, la traducció oficial de la seva llengua pròpia a un dels idiomes indicats en el número 127.

605 (2) En el cas previst en el número 603, el Secretari general o el Cap de l'òrgan permanent interessat atindrà la petició en la mesura que sigui possible, a condició que els membres interessats es comprometin prèviament a reemborsar a la Unió l'import de les despeses consegüents.

606 (3) En el cas previst en el número 604, la delegació que ho desitgi podrà assegurar, pel seu compte, la traducció oral a la seva pròpia llengua de les intervencions efectuades en un dels idiomes indicats en el número 127.

607 2. Tots els documents alludits en els números 122 a 126 del Conveni podran publicar-se en un idioma diferent dels estipulats, a condició que els membres que ho sollicitin es comprometin a sufragar la totalitat de les despeses que origini la traducció i la publicació en l'idioma de què es tracti.»

I.3. PAÍS BASC

per Iñaki AGIRREAZKUENAGA i Edorta COBREROS

Departament de Dret administratiu. Facultat de Dret de la Universitat del País Basc

En esta Crónica vamos a referirnos a las disposiciones publicadas en el *Boletín Oficial del País Vasco* (BOPV) durante los nueve primeros meses de este año 1986. Seguiremos la división acostumbrada, según que las materias se refieran a la Organización administrativa, Enseñanza, Recuskaldunización y Alfabetización, Medios de Comunicación Social y Fomento del Euskara.

1. Organización

En primer lugar tenemos el Decreto 392/1985, de 17 de diciembre (BOPV, 31 de mayo de 1986) por el que se crea el Consejo General de la Cultura Vasca —Euskal Kulturaren Kontseilu Orokorra. Se configura como un órgano consultivo de asesoramiento y asistencia al Gobierno Vasco en materia cultural, adscrito formalmente al Departamento de Cultura y Turismo. Compuesto por nueve miembros, entre sus funciones se encuentran las siguientes: estudiar y analizar a instancias del Gobierno Vasco cuantas cuestiones se refieran al patrimonio cultural y al *fomento de la lengua* y de la cultura de Euskadi; investigar y valorar las necesidades culturales del pueblo vasco; emitir su parecer en relación con los proyectos de